

DEBATT

Redaktör Carina Stensson Bitr redaktör Björn Jorner
Debattredaktionen debatt@svd.se Telefon 08-13 51 49
Webb: SvD.se/debatt Twitter: twitter.com/SvDDebatt Facebook: SvD Debatt

Vad/var | Ämnet

→ SvD.se

4. Rubrik 18 p på två fina rader ruggrikt

I. Notis ui 3000 tkn inklusive ingressen. Non exped maximpores sit quibust ibusapi tinvel mi, int eum arum quianis. I. Notis ui 3000 tkn inklusive ingressen. Non exped maximpores sit quibust ibusapi tinvel mi, int eum arum quianis.

SvD.se/namnet-pa-grejen

Vad/var | Ämnet

→ SvD.se

4. Rubrik 18 p på två fina rader ruggrikt

I. Notis ui 3000 tkn inklusive ingressen. Non exped maximpores sit quibust ibusapi tinvel mi, int eum arum quianis. I. Notis ui 3000 tkn inklusive ingressen. Non exped maximpores sit quibust ibusapi tinvel mi, int eum arum quianis.

SvD.se/namnet-pa-grejen

Klickturismens baksida borde bekymra oss

Radikalt lägre priser på boende och flygresor har förändrat våra semestervanor. Men användningen av plattformar som Airbnb medför en utveckling som går tvärsamt globala hållbarhetsmål och leder till överturism, skriver flera debattörer.

Under de senaste tio åren har globala webbaserade plattformar som Airbnb, Booking, Expedia och TripAdvisor blivit mycket uppskattade bland oss konsumenter. Att boka en resa är nu snabbare, billigare och lättare än tidigare. Framväxten av "klick-ekonomi" kan emellertid stå i motsättning till flera viktiga hållbarhetsmål.

Webbaserade plattformar skapar många nya möjligheter för turister. Möjligheten att jämföra priser har gjort resorna mer prisvärda och minskat osäkerheten genom att resenärernas val påverkas av andra resenärers omdömen. Det som inte är lika känt är plattformarnas enorma inverkan på besöksnäringen. Den ökade konkurrensen har fått många hotell att sänka priset, trots förbättrad service. När konkurrensen ökar och det samtidigt tillförs nya boendemöjligheter via till exempel Airbnb, pressas marginalerna för många verksamheter. En kommentar från en missnöjd gäst på TripAdvisor eller en bokningssida kan få stora konsekvenser, vilket tvingar hotellen att ägna mycket kraft åt att hantera sitt rykte på nätet.

Företagen betalar stora summor i provision till bokningsbolagen, för hotellen ligger de normalt på 12–20 procent av företagets intäkter. Vår forskning visar att affärsmodellen skapar nya och besvärliga beroendeförhållanden. Uppåt 80 procent av bokningarna går genom internationella bokningssidor och merparten av kommissionen går till amerikanska storföretag. Booking.com är till exempel en del av Booking Holdings som också äger Priceline, Kayak, Agoda och Rentalcars. Enbart på den plattformen erbjuds 29 miljoner valmöjligheter och bokas 1,5 miljoner hotellnätter varje dag, vilket skapar miljarder i provision. Airbnb genererar 700 miljoner övernattningsvarje år, och 15 procent av transaktionerna överförs till företagets ägare. Den här utvecklingen ändrar de ekonomiska förhållandena på destinationerna, inte minst i fråga om skatteintäkter, vilket diskuteras flitigt på EU-nivå.

Den allt mer aktuella överturismen har

också ett direkt samband med digitaliseringen. När ökande skaror turister reser till en plats, ditlockade av billiga priser och rekommendationer på TripAdvisor och andra plattformar, leder det till trängsel i stadscentrum, kulturarvsmål och andra attraktioner. Tillgången till bostäder försvåras för invånare i många storstäder, de får däremot nya granar hela tiden, som bokats via Airbnb. Bristen på transparens i hur webbplattformar såsom Airbnb arbetar och deras påverkan på lokala förhållanden borde bekymra oss alla.

Radikalt lägre priser på boende och flygresor har förändrat våra semestervanor. Vi är i genomsnitt borta kortare tid än tidigare, vistelsetiden har sjunkit med 36 procent i Norge och 32 procent i Sverige under de senaste tjugo åren. Veckoslutsresor har blivit den nya normen. Särskilt personer som reser

Att öka antalet turister ses fortfarande som eftersträvansvärt i hela Norden, men tillväxtens komplexa följdverkningar ignoreras.

med Airbnb verkar vara borta kortare tid än andra. Vår forskning från Norge visar att gäster som bokar Airbnb stannar 22 procent kortare tid än genomsnittsturisten. Korta vistelsetider får negativa konsekvenser: ekonomiskt, miljömässigt och socialt. När fler människor anländer till destinationen med lågprisflyg, påverkas affärsmodeller och efterfrågan på infrastruktur i hela värdekedjan.

Möjligheten att jämföra priser har gjort resorna mer prisvärda och minskat osäkerheten genom att resenärernas val påverkas av andra resenärers omdömen. Det som inte är lika känt är plattformarnas enorma inverkan på besöksnäringen, skriver debattörerna. Foto: Helena Landstedt/TT, Simon Rehnström

Flygtrafiken och flygplatserna behöver växa eftersom det krävs fler ankommande turister för att bibehålla antalet gästnätter och säkra lönsamheten i hotellbranschen. Både Gardemoen i Oslo och Copenhagen Airport bygger ut sin kapacitet för att kunna hantera starkt ökade resandeströmmar.

Att öka antalet ankommande turister ses fortfarande som något eftersträvansvärt i hela Norden, men tillväxten definieras mycket snävt och dess komplexa följdverkningar ignoreras. Flygtrafiken är en av de snabbast växande orsakerna till utsläpp av växthusgaser. Trängsel har börjat bli ett problem under sommarsäsongen, inte bara i storstäder utan också på populära naturupplevelser som danska Skagen och Predikstolen i Norge. Utvecklingen går stick i stäv mot globala hållbarhetsmål. Den nordiska modellen för turistutveckling behöver utvärderas. Vad bör besöksnäringen eftersträva ekonomiskt och socialt? Borde vi inte optimera systemen snarare än ständigt försöka öka antalet gäster. Norge verkar vara det enda landet i Norden där dessa utmaningar tas på allvar. Gäster som bokar sitt boende direkt hos hotell i västra Norge garanteras 10 procent lägre pris än vad bokningsplattformarna kan erbjuda. Turistorganisationerna har utvecklat egna plattformar för att sälja aktiviteter och öka de lokala inköpen. Användning av lokala produkter, särskilt mat, är ett givet val på många norska hotell och restauranger. Innovation Norway har börjat göra uppskattningar av turisternas individuella användning av koldioxid. Detta är goda exempel på hur besöksnäringen kan arbeta med FN:s globala utvecklingsmål. Mycket mer kunde göras.

Jan Henrik Nilsson
docent, Lunds universitet

Stefan Gössling
professor, Lunds universitet

Szilvia Gyimóthy
associate professor, Aalborg Universitet, Danmark

Carlo Aall
seniorforsker, Vestlandsforskning, Norge

Foto: Xxxxxxx

Foto: Xxxxxxx